

Otázka: Vokální činnosti

Předmět: Hudební výchova

Přidal(a): Marcela Kozáková

Vokální činnosti - intonační, rytmický a hlasový výcvik

Pěvecké dovednosti a návyky, intonace a její metody, rytmus, metrum, tempo, prostředky k vyjádření rytmu, hlasová, dechová a artikulační technika a cvičení, příklady z praxe, metodické postupy, didaktické hry

• **Charakteristika pěveckých dovedností a návyků:**

- správné držení těla (stát, sedět rovně - volná bránice)
- správné dýchání (pro zpěv typické žeberně brániční - dechová opora)
- správné tvoření tónu (měkký začátek, procvičování intonace - důležitá hlasová cvičení)
- správná artikulace (důležité samohlásky, pořádně otevírat pusu)
- důležité kolektivní i sólové zpívání

- učitel by měl zvládat zpívat s doprovodem nástroje
- trénovat s dětmi i zpěv a capella
- učitel by měl zvládat základní dirigentská gesta

- dodržování hygienických zásad

• INTONACE A JEJÍ METODY

Intonace = správné nasazení tónu co se týče výšky

- měla by být čistá, přiměřeně hlasitá, ale zároveň výrazná
- je dobré spojovat intonaci s pohybem ruky
- můžeme využívat intonační schody

METODY INTONACE

2 základní metody:

- tonální - založená na vnímání jednotlivých tónů jako stupňů určité stupnice
- intervalová - založená na uvědomování si intervalových vztahů mezi tóny, nutná znalost intervalů

Metoda opěrného trojzvuku:

- tonální metoda
- intonujeme vzhledem k základnímu kvintakordu
- zakladatel Bohumil Čeněk
- rozvíjí harmonické cítění
- BČ vytvořil pomůcku - papírovou klaviaturu barevně rozlišenou

Nápěvková intervalová metoda:

- založena na intervalech
- zakladatel František Lýsek
- vytvořil nápěvky = modely z vybraných písní, byly stálé, je důležité naučit děti celou píseň
- využíval prstovou osnovu - z levé ruky, každý prst má tón, mezery také

Metoda tonální písňová:

- tonální
- zakladatel Ladislav Daniel
- metoda opěrných písní (seznam písní - modely)
 - nejsou důležité intervaly, ale stupně- začíná 2.stupněm
 - naučit celou píseň
- využívá intonační schody

• RYTMUS

- je daný notami různých délek v taktu
- souvisí s ním METRUM = střídání přízvučných (lehkých) a nepřízvučných (těžkých) dob
- souvisí s TEMPEM = rychlost metra

Prostředky k vyjádření rytmu: základní je hra na tělo – tleskání, pleskání, dupání, luskání

- nejpřirozenější složka hudby
- měli bychom ho procvičovat nejdřív, střídat jednotlivé činnosti a rozvíjet tvořivost
- hry, metody:
 - rytmická ozvěna
 - štafeta (posíláme si rytmický celek)
 - domino (k základnímu si každý přidá svůj celek)
 - rytmický kánon (přidávají se)
 - hádanky (vytleskáme rytmus písničky)
 - diktát (tleskáme a děti zapisují)
 - neúplný takt (dostanou zápis s chybami a opravují je)

• **VOKÁLNÍ ČINNOSTI**

- cílem je naučit děti správnému tvoření tónů

- správná tvorba tónu závisí na:

- dechu
- artikulaci
- technickém tvoření tónu

• **DECH - práce s dechem**

- vytvoření dechové opory, používáme žeberně brániční dýchání

- k tomu nám slouží DECHOVÁ CVIČENÍ:

- vestoje, vleže
- přirozené (každý vydrží svoje)

- nezvedat ramena, děti si položí ruku na břicho, ruka se má sama zvedat
- nikdy ve forte, buď piano nebo mezzoforte
- vláček
- na samohláskách se pozná, zda mají dechovou
- pozor na přídechy - NE
- přivonění k vůni (kytičce) - nádech
- foukat do peříčka - na výdech - může být různě rychlé
- ARTIKULACE

- souvisí hlavně se samohláskami, ty jsou nositelem melodie

- pozor na správnou výslovnost

- musí mít uvolněnou dolní čelist

samohláska A

- - čelist jde hodně dolů
- - mezera mezi zuby je 2-3 prsty
- - má největší rezonanční prostor
- - navozujeme: zívání, horká brambora v puse

- samohláska O

- - čelist dolů, koutky k sobě
- - jako hra na kapra

- samohlásky E, I

- - do úsměvu
- - u I zpíváme tvrdé Y

- - nechat prostor mezi zuby alespoň na jeden prst

- samohláska U

- - tvoříme ji přes dvojhlásku OU
- - k procvičení artikulace:
 - rozezpívání *vjá, vje, vjí, vjó, vjú*
 - *ma, me, mi, mo, mu*
 - *do, re mi, fa, so, la, si, do* = solamizační slabiky

• TECHNICKÉ TVOŘENÍ TÓNU

- navození hlavového tónu - nácvik

- vrcholná vokální činnost

- souvisí s ním měkké hlasové začátky

- k navození slouží cvičení:

- zpěv *brumendo*
- hra na zvonky *bim, bam*
- začínáme 5. st. stupnice - napodobování skákání míče ze schodů *bom*
- od 5.tónu k 1.tónu stupnice

- úzce souvisí s dechem, dechová opora

• HLASOVÁ CVIČENÍ

- měla by být součástí každé hodiny, předcházet každému zpívání

- neměla by být technicky ani intonačně náročná

- u dětí vycházíme z písniček - Ovčáci, Kočka leze dírou
- měla by mít menší hlasový rozsah, max. kvinta
- rozezpívat se potíšeji, max. v mezzoforte
- u vyspělejších dětí můžeme použít až oktávu - Vyletěla holubička
- můžeme provádět s doprovodem nástroje - dobré u méně pěvecky rozvinutých dětí
- bez doprovodu nástroje - rozvíjí hudební myšlení - hudební paměť - tonální cítění
- nejlepší na rozezpívání A, O
- můžeme použít cvičení od 5 dolů, od 3 dolů
- je důležité cvičení opakovat i přidávat nové
- při nácviku písně můžeme k rozezpívání využít úryvek z písničky